

over til Kommunerne, vi ere klar over, at der er ingen Mening i, at Landmændene under de nuværende Forhold, hvor de lide langt mere under Konjunkturernes Tryk end de andre Stænder, skulle svare disse Skatter.

Paa Forhaand har jeg derfor megen Sympati for dette Lovforslag, men jeg har paa den anden Side ogsaa nogen Betænkelighed ved det, og i den Henseende kan jeg være enig i, hvad enkelte ærede Kolleger her i Salen have ytret, at der ved denne Lov lægges meget stort Beslag paa Statens Midler. Naar man tager et Overblik over, i hvilken Grad der i de senere Aar er lagt Beslag paa Statens Midler, kan Finansministeren og Finansstyrelsen nok blive ængstelige. Jeg skal senere komme ind paa, at jeg ganske vist ikke tror, at Landet bliver fattigere derved, men det er faktisk et temmelig stærkt Beslag, der her lægges paa Statskassen, og jeg vilde kunne tænke mig, at det var noget for meget.

Det andet, som jeg ogsaa er enig med en af de foregaaende Talere i, er, at et saa vidtrækkende Forslag som det foreliggende maatte helst komme fra Regeringen. I saa Henseende er jeg ogsaa meget konservativ, idet jeg altid ønsker, ja, jeg kan næsten sige, at jeg anser det for det ideelle for Statsstyrelsen og Lovgivningen, at Regeringen forelægger Lovforslagene; man kan langt bedre ordne og overse den Slags Ting i Regeringsbureauerne end andetsteds. Paa den anden Side kunde man jo sige — og jeg er vis paa, at det bliver sagt — at saa vilde denne Lov ikke have set Dagens Lys, thi efter de Udtalelser, vi have hørt fra Ministeren, antager jeg ikke, at Ministeriet vilde fremkomme med et Lovforslag, der meget ligner dette. Men Herregud, saa kunde man jo da vente. Jeg ønsker denne Regering et langt Liv, men ingen kan jo leve evigt. Og saa er der en anden Ting, som jeg vil sige til de ærede Forslagsstillere. Naar de ville stille et Forslag som dette, saa vilde jeg ønske, at de havde ventet, til der en Gang kom et kraftigt og stærkt Landboparti i Rigsdagen. Jeg vil ikke være Profet — jeg aner intet i saa Henseende — men uden at være Profet kan jeg sige mig selv, at vi nærme os den Tid, da vi Landboere ikke ønske at være spredte i forskellige Partier, men ønske at gaa sammen i et virkeligt Landboparti. I det Øjeblik, noget saadant skete, var det naturligt, at dette Lovforslag kom frem. — Men i det hele taget skal jeg altsaa sige, at jeg

kunde finde det rigtigt, at et Lovforslag af saa vidtrækkende Betydning som dette kom fra Regeringen, og jeg kunde ogsaa forstaa, hvad der naturligt vil ske ved denne Lejlighed, at dette Ting opfordrer Regeringen til at komme med et Lovforslag i Stedet for dette private Forslag. Men naar jeg siger, at jeg har Sympati for dette Forslag, saa er det min fuldeste og bestemte Mening, og jeg vil endogsaa sige, at jeg vil meget nødig stemme imod dette Lovforslag. Det er en Sag, der fra den tidligste Tid, jeg har tænkt over den politiske Udvikling, har ligget mig paa Sinde. Jeg har altid tænkt mig, at hvis vi en Gang skulle komme til det, som jeg nærer det største Haab og Ønske om, at vor Bondestand skal blive konservativ, ere vi nødte til at imødekomme den Slags Forlangender. Det har jeg altid ønsket, og det bliver jeg ved med, og jeg tager derfor heller ikke i Betænkning at sige, at dette er et bestemt Ønske fra min Side. Jeg skal ikke bryde mig om enkelte Udtalelser, der fra det høje Folketing have lydt op til os, Udtalelser, som man ikke kan nægte have haft en vis saarende Karakter for flere Medlemmer af dette Ting. Jeg haaber, at disse Udtryk ikke ere overtænkte, og jeg haaber, at de ikke ere fremsatte for at saare og for at standse denne Lov, og jeg skal derfor lade dem ligge. Men jeg skal sige uden Forbehold, at det forekommer mig, at dette Lovforslag er et retfærdigt og et godt Lovforslag, og jeg haaber, at det vil blive gennemført enten i denne Form eller i en lignende.

Det, som Forslagsstillerne hævde, er jo det samme, som flere af os andre sige, at det er en uretfærdig Skat, der hviler paa Bondestanden, og at, hvis denne Byrde skal komme bort fra Bondestanden, saa maa det ske ved Statens Hjælp, paa anden Maade kan det ikke ske. Der kan jeg ikke nægte, at det har interesseret mig meget at se den Forskel i Opfattelsen, der er mellem Socialdemokraterne og de andre Venstre-mænd nede i Folketinget. Socialdemokraterne sige, at de ikke have det mindste imod, at vi faa denne Tiendeafløsning, men den Maade, hvorpaa de ville have Tienden afløst, tilstaar jeg, er ikke den Maade, som jeg kunde ønske. De sige ganske simpelt, at de ville berøve enkelte Medlemmer deres lovlige Indtægt — paa anden Maade kan jeg ikke forstaa det — og udbetale den til andre. Derimod har det glædet mig i høj Grad, at Venstre ved denne Lejlighed virkelig har vist sig konservativ, idet de have sagt: Vi maa have Tienden